

Stotteren.

Praat erover in de klas



NEDERLANDSE FEDERATIE STOTTEREN

Stotteren. Praat erover in de klas.

Iedere leerkracht krijgt vroeg of laat te maken met een kind dat stottert. Op dat moment kunnen er vragen opkomen zoals:

- Wat gaat er in een kind om als het praten moeilijk gaat.
- Moet ik de leerling wel of geen beurt geven.
- Kan ik bij dit kind een Drie-Minuten-Toets (DMT) afnemen.
- Als het kind helemaal niets zegt, weet het dan het goede antwoord niet of zwijgt het uit angst voor stotteren.

Wat is stotteren?

Stotteren is niet-vloeiend spreken. Het stotteren is meestal hoorbaar en zichtbaar, maar ook van binnen speelt er zich veel af. Stotteren kenmerkt zich door herhalen van woorden, lettergrepen en letters, verlengen of blijven vastzitten op bepaalde klanken, pauzes, stopwoordjes en aanloopjes. Ook het gebruiken van synoniemen of omvormen van zinnen hoort bij stotteren. Daardoor zegt het kind soms niet wat het eigenlijk wil zeggen. Het kan tijdens het spreken tal van meebewegingen maken met tong, lippen, kaken, ogen, armen en benen. Dit alles kan zorgen dat het kind negatief over zijn spreken gaat denken. Het stotteren kan gepaard gaan met gevoelens van angst, schaamte, verdriet, frustratie of agressie. Soms gaan deze emoties vergezeld van een verhoogde hartslag, transpireren, onregelmatige en versnelde ademhaling, spanningen in spieren of blozen.

Het verloop van het stotteren.

Het begin van stotteren treedt meestal op in de tijd waarin het kind leert spreken: tussen het tweede en het zesde jaar. Vaak bestaat het dan nog uit een onbevanging wijze van niet-vloeiend spreken waarvan het kind zich al dan niet bewust is.

Stotteren kan soms sterk wisselen. Het ontwikkelt zich meestal geleidelijk. en hoe langer het bestaat, hoe ingewikkelder het kan worden.

Jammer genoeg zijn er nog altijd mensen (ook huisartsen) die denken dat stotteren vanzelf over gaat. Vaak is dat ook zo, maar het risico dat dit niet gebeurt is te groot om maar rustig op spontane verbetering van het spreken te wachten. Hoe langer wordt gewacht, des te meer krijgt het beginnende stotteren de kans ernstig stotteren te worden en des te moeilijker het is om te verhelpen. Vroegtijdig begeleiden is daarom belangrijk. Als een kind langer dan 1 ½ jaar stottert, wordt de kans dat het vanzelf overgaat steeds kleiner.

Op het moment dat het kind zich bewust wordt van het niet-vloeiend praten (soms door reacties van anderen, nadoen van stotteren, uitlachen of verbeteren), kan het gaan proberen zijn stotteren te vermijden. Het kind zal zich in veel gevallen inspannen om goed te spreken. Er kunnen negatieve gedachten ontstaan, emoties zoals schaamte en angst. Het kind verliest daardoor het plezier in het spreken. Dit kan het begin zijn van de ontwikkeling naar chronisch stotteren.

Naarmate de spreesituatie als moeilijker wordt ervaren, zal het kind erger gaan stotteren of zijn mond houden. Het kan spreesituaties gaan vermijden (zich ziekmelden op de dag van een spreekbeurt) en geen of zelfs foutieve antwoorden geven. Bij een leesbeurt lijkt het kind niet te weten waar het moet beginnen. Het tegendeel is vaak waar: het kind weet al ver vooruit welk stuk tekst voor hem is. Dit alles kan tot gevolg hebben dat het kind niet kan laten zien wat het kan.

In de groep kan het stotteren ertoe leiden dat de leerling zich buitengesloten voelt, vereenzaamt en geen plezier meer in school heeft of juist de clown gaat uithangen.

Wat u kunt doen als leerkracht.

- Praat zelf rustig en langzaam.
- Ontken het probleem niet en maak het stotteren bespreekbaar in de klas, maar doe dit altijd in overleg met het kind. Als u dat moeilijk vindt kan de logopedist/stottertherapeut u daarover informeren.
- Val het kind niet in de rede en ontnem het niet zijn verantwoordelijkheid door woorden aan te vullen. Dat wil niet zeggen dat u het kind nooit mag helpen. Ga daarover met het kind in gesprek.
- Laat het kind meedoen met beurten, tenzij na overleg met kind en ouders anders wordt besloten (overgeslagen worden ervaart het kind soms als erger dan stotteren).
- Ga bij de ouders na of het kind bij een stottertherapeut of logopedist in behandeling is en neem zo nodig contact op.
- Geef het kind geen spreekinstructies. Het zou hieruit kunnen opmaken dat het niet mag stotteren.
- Bespreek in de klas hoe de andere kinderen zich voelen als zij aan de beurt zijn. Ook de andere kinderen hebben bij een spreekbeurt vaak spanning, gevoelens van angst, hebben last van transpiratie, enz. Ook zij vragen zich af wat de anderen van hen zullen vinden. Daardoor voelt het kind dat stottert zich minder een uitzondering.
- Laat het kind bij afname van een snellestoets zo nodig fluisteren of gebruik de stillestoetsen van CITO. Bij een goede onderbouwing is de DMT niet verplicht voor kinderen die stotteren. Er is een aparte folder op de website van de NFS beschikbaar over stotteren en lezen.

Dus: praat erover!

Ieder kind is anders, dus ieder kind heeft zijn eigen aanpak nodig.

Pas bovengenoemde suggesties dus naar eigen inzicht toe. In een open gesprek kunt u samen (eventueel met de ouders erbij) ontdekken wat dit kind nodig heeft om zich vrij te kunnen uiten op school.

Meer informatie over stotteren

Voor al uw vragen over stotteren kunt u terecht bij
de Nederlandse Federatie Stotteren
De NFS is een samenwerkingsverband van
de Nederlandse Stotter Vereniging Demosthenes www.Demosthenes.nl
en de Ned. Ver. voor Stottertherapie (NVST) www.nedverstottertherapie.nl



In 2014 is de richtlijn stotteren ontwikkeld. De logopedist/stottertherapeut handelt volgens die richtlijn. Link naar de versie voor mensen die stotteren:
(http://www.stotteren.nl/images/nieuwsbrief/Patienterversie_Richtlijn_Stotteren.pdf)

De NFS beschikt over veel informatie en voorlichtingsmateriaal.

NFS
Postbus 80
3860 AB Nijkerk
Tel: 030-23 33 336
E-mail: nfs@stotteren.nl
Website: www.stotteren.nl